

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
Міжнародних відносин і права

Юрій МУДРИК
Підпис
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Європейська та євроатлантична інтеграція і сталий розвиток

Назва дисципліни

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С2 Політологія

Рівень вищої освіти – Другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма – Політологія

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС; **Шифр дисципліни** – ОФП.03

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (фахової підготовки)

Факультет – Міжнародних відносин і права

Кафедра – Міжнародної комунікації та політології

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин							Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік			Іспит	
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття						
Д	1	2	5	150	66	32				34	84				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Політологія», за спеціальністю С2 «Політологія»

Робоча програма складена Підпис(и) автора(ів) К. політ. н., доцент Юрій МУДРИК
Науковий ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри Міжнародної комунікації та політології

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р. Зав. кафедри Ольга ЗАСЛАВСЬКА
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету Міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету Юрій МУДРИК
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант ОП	Міжнародної комунікації та політології		Ольга ЗАСЛАВСЬКА

3) Пояснювальна записка

Дисципліна «Європейська та євроатлантична інтеграція та сталий розвиток» є важливою складовою фахової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою в межах спеціальності С2 Політологія. Її зміст спрямований на формування у студентів системного розуміння сутності, етапів і механізмів європейської та євроатлантичної інтеграції, їхнього впливу на політичні, економічні й безпекові процеси в Україні та світі. Особлива увага приділяється взаємозв'язку інтеграційних процесів із реалізацією принципів **сталого розвитку**, Цілей сталого розвитку ООН та політики «Зеленого курсу» ЄС. Опановуючи дисципліну, здобувачі набувають знань і навичок аналізу політик ЄС і НАТО, оцінювання їх відповідності національним інтересам України, а також розуміння ролі інтеграції як інструменту модернізації державного управління, розвитку демократії та зміцнення глобальної безпеки.

Пререквізити: «Е-демократія та цифрова держава», «Демократичне врядування», «Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою».

Кореквізити: переддипломна практика, кваліфікаційна робота.

Відповідно до *Стандарту вищої освіти* із зазначеної спеціальності та освітньої програми, дисципліна сприяє розширенню і поглибленню:

компетентностей: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність генерувати нові ідеї (креативність); вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; здатність спілкуватися іноземною мовою; критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів; здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування; здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні; спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні; усвідомлення можливостей і викликів глобальної демократії та відмінностей світоглядного мислення соціальних спільнот різних цивілізаційних локацій, а також особливостей і еволюції формування політичних цінностей у різних типах політичних режимів на національному, регіональному та глобальному рівнях; здатність розробляти та реалізовувати проекти та програми інститутів громадянського суспільства та держави для інтенсифікації демократичних процесів, забезпечення ефективного і прозорого процесу прийняття рішень на національному та місцевому рівнях, зокрема через впровадження принципів та інструментів е-демократії.

програмних результатів навчання: застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту; вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології; приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень; критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів; аналізувати й комплексно оцінювати функціонування публічної політики, політичних інститутів і процесів на національному, регіональному та глобальному рівнях з урахуванням особливостей політичного мислення соціальних спільнот різних цивілізаційних локацій; розробляти та реалізовувати проекти, спрямовані на формування активістського типу політичної культури громадян, партисипативного стилю управління, зокрема із застосуванням інструментів електронної демократії.

Мета дисципліни Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння процесів європейської та євроатлантичної інтеграції як важливих чинників політичного, економічного та безпекового розвитку сучасного світу, а також усвідомлення їхнього значення для реалізації принципів і цілей сталого розвитку в Україні та глобальному контексті.

Предметом дисципліни Предметом є політичні, інституційні, правові та соціально-економічні аспекти європейської та євроатлантичної інтеграції, їхній взаємозв'язок із політикою сталого розвитку, а також трансформаційні процеси в Україні у контексті зближення з ЄС і НАТО.

Завдання дисципліни розкрити сутність, принципи та етапи європейської й євроатлантичної інтеграції; ознайомити з інституційною структурою та політиками ЄС і НАТО; дослідити взаємозв'язок інтеграційних процесів зі сталим розвитком та «зеленим курсом» ЄС; проаналізувати політику України у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції; сформувати практичні навички аналізу інтеграційних стратегій та оцінювання їх ефективності.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни, студент повинен: знати основні концепції, етапи та принципи європейської й євроатлантичної інтеграції; інституційну структуру, механізми прийняття рішень і ключові напрями політики ЄС і НАТО; цілі, принципи та інструменти сталого розвитку в контексті політики ЄС і України; аналізувати інтеграційні процеси та їхній вплив на політичний і соціально-економічний розвиток; оцінювати державну політику України щодо інтеграції до ЄС і НАТО; аргументовано обґрунтовувати роль інтеграції у досягненні цілей сталого розвитку.

4) Структура залікових кредитів дисципліни

№ п/п	Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
		лекції	семінарські	СРС
1.	Тема 1. Європейська та євроатлантична інтеграція: сутність, етапи та концептуальні підходи	4	4	8
2.	Тема 2. Інституційна структура Європейського Союзу та механізми прийняття рішень	4	4	8
3.	Тема 3. Євроатлантична інтеграція: роль і функції НАТО у системі міжнародної безпеки	4	4	8
4.	Тема 4. Європейська інтеграція України: історія, сучасний стан і перспективи	4	4	12
5	Тема 5. Євроатлантичний вибір України: співпраця з НАТО та безпековий вимір інтеграції	4	4	12
6	Тема 6. Політика сталого розвитку: концепції, принципи та міжнародно-правові засади	4	4	12
7	Тема 7. Сталий розвиток у політиці Європейського Союзу: Європейський зелений курс	4	4	12
8	Тема 8. Інтеграційні процеси та сталий розвиток: взаємозалежність і виклики для України	4	6	12
Разом		32	34	84

5) Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

№ з/п	Перелік тем лекцій, їх анотації	К-ть год.
1.	Тема 1. Європейська та євроатлантична інтеграція: сутність, етапи та концептуальні підходи 1. Європейська інтеграція як політичний і цивілізаційний процес. 2. Історичні передумови інтеграції в Європі після Другої світової війни. 3. Основні етапи становлення Європейського Союзу. Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 10; 11]	2
2.	Тема 1. Європейська та євроатлантична інтеграція: сутність, етапи та концептуальні підходи 1. Євроатлантична інтеграція: витоки, принципи, ключові документи. 2. Теорії регіональної інтеграції: неофункціоналізм, інтерговерменталізм, новий регіоналізм. 3. Порівняння моделей європейської та євроатлантичної інтеграції. 4. Роль лідерства, ідей та інституцій у формуванні інтеграційних об'єднань. Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 10; 11]	2
3.	Тема 2. Інституційна структура Європейського Союзу та механізми прийняття рішень 1. Інституційна архітектура ЄС: органи влади та їх компетенції. 2. Європейська Рада, Рада ЄС, Європейська Комісія, Європейський парламент. 3. Суд ЄС і Європейський центральний банк. 4. Механізми законодавчого процесу в ЄС. Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 12]	2
4.	Тема 2. Інституційна структура Європейського Союзу та механізми прийняття рішень 1. Принципи субсидіарності, пропорційності та верховенства права. 2. Баланс інституцій: наднаціональні vs міжурядові механізми. 3. Роль Європейського парламенту у формуванні демократичної легітимності ЄС. 4. Взаємодія ЄС із державами-членами у процесі реалізації політик. Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 12]	2
5.	Тема 3. Євроатлантична інтеграція: роль і функції НАТО у системі міжнародної безпеки 1. Історія створення НАТО: Вашингтонський договір 1949 року. 2. Цілі, принципи та структура НАТО. 3. Еволюція стратегічних концепцій Альянсу. 4. Розширення НАТО та політика партнерств. Літ.: [1-4; 5; 10; 11]	2
6.	Тема 3. Євроатлантична інтеграція: роль і функції НАТО у системі міжнародної безпеки 1. Взаємодія НАТО–ЄС у сфері безпеки. 2. Місії та операції НАТО поза межами зони відповідальності. 3. Сучасні загрози: гібридна війна, кібербезпека, енергетична безпека. 4. Роль НАТО у формуванні нової європейської системи безпеки. Літ.: [1-4; 5; 10; 11]	2
7.	Тема 4. Європейська інтеграція України: історія, сучасний стан і перспективи 1. Початок співпраці Україна–ЄС: етапи розвитку відносин. 2. Угода про асоціацію: зміст, цілі, значення. 3. Виконання Угоди про асоціацію: здобутки та проблеми.	2

	4. Інституційні механізми співпраці Україна–ЄС. Літ.: [1-4, 5; 6; 8; 9; 12]	
8.	Тема 4. Європейська інтеграція України: історія, сучасний стан і перспективи 1. Європейська інтеграція як інструмент реформ в Україні. 2. Політичні, економічні та правові наслідки інтеграційного курсу. 3. Вплив війни РФ проти України на євроінтеграційні процеси. 4. Україна на шляху до членства в ЄС: виклики та критерії. Літ.: [1-4, 5; 6; 8; 9; 12]	2
9.	Тема 5. Євроатлантичний вибір України: співпраця з НАТО та безпековий вимір інтеграції 1. Історія взаємин Україна–НАТО. 2. Правові основи та інституційні механізми співробітництва. 3. Комплексний пакет допомоги НАТО для України. 4. Реформи сектору безпеки і оборони за стандартами НАТО. Літ.: [1-4, 5; 10; 11]	2
10.	Тема 5. Євроатлантичний вибір України: співпраця з НАТО та безпековий вимір інтеграції 1. Програми підготовки кадрів і технічна взаємосумісність. 2. Питання суспільної підтримки євроатлантичної інтеграції. 3. Вплив війни на активізацію партнерства з НАТО. 4. Перспективи членства України в НАТО. Літ.: [1-4, 5; 10; 11]	2
11.	Тема 6. Політика сталого розвитку: концепції, принципи та міжнародно-правові засади 1. Витоки концепції сталого розвитку. 2. Цілі сталого розвитку ООН (SDGs). 3. Політичний, економічний і соціальний виміри сталого розвитку. 4. Глобальні проблеми людства і необхідність збалансованого розвитку. Літ.: [1-4, 7; 9; 12; 13]	2
12.	Тема 6. Політика сталого розвитку: концепції, принципи та міжнародно-правові засади 1. Міжнародно-правові документи у сфері сталого розвитку. 2. Екологічна політика держав і міжнародна координація. 3. Освіта для сталого розвитку. 4. Україна в реалізації SDGs. Літ.: [1-4, 7; 9; 12; 13]	2
13.	Тема 7. Сталий розвиток у політиці Європейського Союзу: Європейський зелений курс 1. Європейська політика сталого розвитку. 2. Європейський зелений курс (European Green Deal): мета, принципи. 3. Енергетичний перехід і кліматична нейтральність. 4. Цифровізація та інновації у контексті «зеленого» курсу. Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	2
14.	Тема 7. Сталий розвиток у політиці Європейського Союзу: Європейський зелений курс 1. Економічна та промислова трансформація ЄС. 2. Кліматична дипломатія ЄС. 3. Вплив «зеленого курсу» на держави-партнери. 4. Україна і Європейський зелений курс. Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	2

15.	Тема 8. Інтеграційні процеси та сталий розвиток: взаємозалежність і виклики для України 1. Взаємозв'язок інтеграції та сталого розвитку. 2. Європейські стандарти екологічного врядування. 3. Сталий розвиток як умова членства в ЄС. 4. Вплив євроінтеграції на екологічну політику України. Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	2
16.	Тема 8. Інтеграційні процеси та сталий розвиток: взаємозалежність і виклики для України 1. Інституційні зміни для забезпечення сталого розвитку. 2. Політика енергетичної безпеки. 3. Виклики для України у поєднанні інтеграції та SDGs. 4. Перспективи гармонізації політик. Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	2
Разом		32

5.2 Зміст семінарських занять

Перелік семінарських занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ з/п	Теми та зміст семінарських занять	К-ть год.
1	Тема 1. Європейська та євроатлантична інтеграція: сутність, етапи та концептуальні підходи Перелік питань для обговорення: 1. Чому Європа стала центром інтеграційних процесів? 2. Які чинники забезпечили успіх європейського інтеграційного проекту? 3. Суперечності між національним суверенітетом і наднаціональністю. Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 10; 11]	2
2	Тема 1. Європейська та євроатлантична інтеграція: сутність, етапи та концептуальні підходи Перелік питань для обговорення: 1. Євроатлантична інтеграція як гарантія колективної безпеки. 2. Теоретичні моделі інтеграції: переваги та недоліки. 3. Обговорення: чи можлива глобальна інтеграція за європейським зразком? Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 10; 11]	2
3	Тема 2. Інституційна структура Європейського Союзу та механізми прийняття рішень Перелік питань для обговорення: 1. Аналіз структури влади в ЄС: схожість і відмінності з національними системами. 2. Європейська Комісія як «двигун інтеграції». 3. Європейський парламент і демократія в ЄС. Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 12]	2
4	Тема 2. Інституційна структура Європейського Союзу та механізми прийняття рішень Перелік питань для обговорення: 1. Прийняття рішень у ЄС: як працює система «подвійної більшості». 2. Суд ЄС і формування європейського правопорядку. 3. Дискусія: чи потребує ЄС інституційної реформи? Літ.: [1-4; 5; 6; 8; 9; 12]	2
5	Тема 3. Євроатлантична інтеграція: роль і функції НАТО у системі міжнародної безпеки Перелік питань для обговорення: 1. Обговорення Статті 5 Вашингтонського договору. 2. Чому НАТО залишається актуальним у XXI столітті?	2

	3. Відмінності між оборонними альянсами та політичними союзами. Літ.: [1-4, 5; 10; 11]	
6	Тема 3. Євроатлантична інтеграція: роль і функції НАТО у системі міжнародної безпеки Перелік питань для обговорення: 1. Відносини НАТО з ЄС, ООН, ОБСЄ. 2. Участь партнерів у програмах НАТО: приклади. 3. НАТО і глобальні виклики: позиція України. Літ.: [1-4, 5; 10; 11]	2
7	Тема 4. Європейська інтеграція України: історія, сучасний стан і перспективи Перелік питань для обговорення: 1. Українська євроінтеграція: стратегічний вибір чи вимушена необхідність? 2. Обговорення Угоди про асоціацію: найважливіші положення. 3. Європейські стандарти в українському законодавстві. Літ.: [1-4, 5; 6; 8; 9; 12]	2
8	Тема 4. Європейська інтеграція України: історія, сучасний стан і перспективи Перелік питань для обговорення: 1. Соціальні зміни під впливом євроінтеграції. 2. Україна в контексті політики розширення ЄС. 3. Реформи як шлях до членства: досягнення та проблеми. Літ.: [1-4, 5; 6; 8; 9; 12]	2
9	Тема 5. Євроатлантичний вибір України: співпраця з НАТО та безпековий вимір інтеграції Перелік питань для обговорення: 1. Аналіз основних документів Україна–НАТО. 2. Досвід партнерства інших країн (Польща, Чехія, Балтія). 3. Обговорення реформ у секторі безпеки України. Літ.: [1-4, 5; 10; 11]	2
10	Тема 5. Євроатлантичний вибір України: співпраця з НАТО та безпековий вимір інтеграції Перелік питань для обговорення: 1. Позиція українського суспільства щодо НАТО. 2. Євроатлантичний вибір як складова національної ідентичності. 3. Україна в новій системі європейської безпеки. Літ.: [1-4, 5; 10; 11]	2
11	Тема 6. Політика сталого розвитку: концепції, принципи та міжнародно-правові засади Перелік питань для обговорення: 1. Обговорення Декларації Ріо-де-Жанейро 1992 року. 2. Цілі сталого розвитку: досягнення та проблеми реалізації. 3. Вплив глобалізації на сталий розвиток. Літ.: [1-4, 7; 9; 12; 13]	2
12	Тема 6. Політика сталого розвитку: концепції, принципи та міжнародно-правові засади Перелік питань для обговорення: 1. Роль громадянського суспільства у досягненні SDGs. 2. Український досвід у сфері сталого розвитку. 3. Практичне завдання: аналіз SDG, пов'язаної з екологією чи енергетикою. Літ.: [1-4, 7; 9; 12; 13]	2
13	Тема 7. Сталий розвиток у політиці Європейського Союзу: Європейський зелений курс Перелік питань для обговорення: 1. Обговорення ключових документів «зеленого курсу». 2. Як ЄС реалізує кліматичну політику на практиці? 3. Економічні аспекти «зеленого» переходу. Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	2
14	Тема 7. Сталий розвиток у політиці Європейського Союзу: Європейський зелений курс	2

	Перелік питань для обговорення: 1. Можливості для України в контексті Green Deal. 2. Критика «зеленого курсу»: аргументи «за» і «проти». 3. Практичний кейс: аналіз європейських екопроектів. Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	
15	Тема 8. Інтеграційні процеси та сталий розвиток: взаємозалежність і виклики для України Перелік питань для обговорення: 1. Українські ініціативи у сфері «зеленого» розвитку. 2. Екологічне врядування в країнах ЄС. 3. Дискусія: інтеграція чи сталий розвиток — що є пріоритетом? Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	2
16	Тема 8. Інтеграційні процеси та сталий розвиток: взаємозалежність і виклики для України Перелік питань для обговорення: 1. Політика енергетичної ефективності в Україні. 2. Соціальний вимір сталого розвитку. 3. Практичне завдання: аналіз європейської програми з довкілля. Літ.: [1-4; 5; 6; 7; 8; 9; 12]	2
17	Захист індивідуальних завдань	2
Разом		34

У процесі роботи на семінарських заняттях з дисципліни студенти не лише отримують систематизовані знання щодо процесів європейської та євроатлантичної інтеграції, політики сталого розвитку та стратегічних пріоритетів ЄС і НАТО, але й набувають практичного досвіду аналізу інтеграційних політик, беруть участь у дискусіях і дебатах щодо перспектив участі України в цих процесах, відстоюють власні позиції та підходи до вирішення актуальних проблем міжнародної взаємодії. Крім того, вони формують навички підготовки, аргументації та презентації аналітичних і дослідницьких матеріалів, що стосуються європейської та євроатлантичної інтеграції України в контексті досягнення Цілей сталого розвитку.

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, проведення тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуального завдання тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни «Європейська та євроатлантична інтеграція та сталий розвиток» становить 84 години. Вона включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- опрацювання навчальної літератури при підготовці до семінарського заняття;
- виконання індивідуального домашнього завдання (аналітичної довідки);
- підготовка до тестування.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1-2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 1. Підготовка до семінарського заняття № 1-2	8
3-4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 2. Підготовка до семінарського заняття № 3-4	8
5-6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 3. Підготовка до семінарського заняття № 5-6	8
7-8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 4. Підготовка до семінарського заняття № 7-8. Підготовка до тестування.	12

9-10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 5. Підготовка до семінарського заняття № 9-10. Робота над ІДЗ	12
11-12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 6. Підготовка до семінарського заняття № 11-12. Робота над ІДЗ	12
13-14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 7. Підготовка до семінарського заняття № 13-14. Робота над ІДЗ	12
15-16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Тем 8. Підготовка до семінарського заняття № 15-16. Підготовка до тестування.	12
Разом за семестр		84

5.4 Орієнтовна тематика індивідуальних завдань для самостійної роботи студентів

1. Етапи становлення та розширення Європейського Союзу: історичний аналіз.
2. Євroatлантична інтеграція: основні напрями, інституції та політичні механізми.
3. Політика ЄС у сфері сталого розвитку: принципи, інструменти, результати.
4. Україна на шляху до членства в Європейському Союзі: досягнення та виклики.
5. Роль НАТО у забезпеченні міжнародної та національної безпеки України.
6. Вплив Європейської інтеграції на державне управління та політичну систему України.
7. Зелений курс ЄС як стратегія сталого розвитку: сутність і значення для України.
8. Цілі сталого розвитку ООН та їх імплементація в політиці ЄС і України.
9. Європейська політика сусідства: стратегічне значення для Східного партнерства.
10. Енергетична політика ЄС: баланс безпеки, екології та сталого розвитку.
11. Цифровий перехід у ЄС: цифрова трансформація як чинник сталого розвитку.
12. Євroatлантична інтеграція як інструмент реформування сектору безпеки України.
13. Роль громадянського суспільства у просуванні європейських та євroatлантичних цінностей.
14. Європейська ідентичність: культурні та ціннісні виміри інтеграції.
15. Вплив європейської інтеграції на економічну модернізацію України.
16. Політика розширення ЄС: критерії, умови та виклики для кандидатів.
17. Внесок НАТО у досягнення Цілей сталого розвитку.
18. Екологічна політика ЄС: механізми забезпечення сталого розвитку.
19. Механізми фінансування сталого розвитку в рамках ЄС (структурні фонди, Horizon Europe тощо).
20. Євроінтеграційна політика України після 2014 року: динаміка і результати.
21. Інституційні основи співпраці Україна — НАТО: формати, програми, перспективи.
22. Політика гендерної рівності в контексті європейської інтеграції та сталого розвитку.
23. Європейська кліматична політика: виклики для України.
24. Роль місцевого самоврядування у реалізації політики сталого розвитку на європейських засадах.
25. Перспективи синергії європейської та євroatлантичної інтеграції України у контексті сталого розвитку.

6) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних і сучасних форм та методів, зокрема: лекцій (інформаційних, проблемних, з елементами мультимедійної візуалізації, аналізу політичних і економічних процесів у ЄС та НАТО); семінарських занять (інтерактивних, з елементами дискусій, аналізу кейсів, розробки аналітичних доповідей, дебатів щодо інтеграційних перспектив України); самостійної роботи (виконання індивідуальних завдань, підготовка аналітичних матеріалів, есе, презентацій, досліджень з актуальних питань європейської та євroatлантичної інтеграції й сталого розвитку).

У сукупності ці форми роботи спрямовані на опанування студентами спеціальної термінології у сфері європейської та євroatлантичної інтеграції, формування аналітичних і дослідницьких навичок, здатності оцінювати політичні процеси, інтеграційні стратегії та політики сталого розвитку, а також на розвиток умінь аргументовано формулювати власну позицію щодо ролі України в сучасному європейському та глобальному контексті.

7) Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування та участь у дискусіях, аналіз і обговорення практичних кейсів;
- презентація й захист індивідуального завдання;
- тестовий контроль для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка з дисципліни складається із середньозваженої оцінки за результатами поточного контролю всіх видів навчальної роботи та оцінки за підсумковий контрольний захід (іспит).

8) Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до семінарського заняття (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене семінарське заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час семінарських занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://prometheus.org.ua>, <https://ed-era.com/>, <https://www.coursera.org/>, <https://www.udemy.com/>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9) Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з

навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота								Контрольні заходи		Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття (мінімум – 8 контрольних точок)								Тестовий контроль:		ІДЗ*	Іспит	Сума балів
1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16	T*1-4	T*5-8			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	60-100**
24-40								6-10		6-10	24-40	

Примітка: *ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; Т* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Оцінювання на семінарських заняттях

Оцінка, яка виставляється за роботу на семінарських заняттях, участі у дискусіях складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при виконанні завдань.

Оцінювання індивідуальних завдань

Індивідуальне завдання здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням наведених у таблиці вище критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, максимальний – 10 балів).

Оцінювання результатів навчання з теоретичного матеріалу (тестовий контроль)

Кожний з двох тестів, передбачених Робочою програмою, складається із 25 тестових завдань, кожне з яких є рівнозначним. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 5 (*кількість набраних балів за тестове завдання може бути різною*).

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 6 до 10 балів.

Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1-13	14-18	19-22	23-25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у Модульному середовищі для навчання. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну *наступного* контролю.

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни.

Робоча програма пропонує в екзаменаційному білеті поєднання питань як теоретичного, так і практичного характеру. Для оцінювання теоретичної частини використовується тестовий контроль, у якому тест складається із 50 тестових завдань. Слід мати на увазі, що загальне тестове поле з дисципліни, з якого генеруються тестові завдання для підсумкового контролю, має містити не менше **100** завдань. При цьому оцінювання у тестовій формі здобувач проходить у Модульному середовищі для навчання, після чого він приступає до виконання практичного завдання.

Як приклад, наводиться один з можливих варіантів структури екзаменаційного білета, у якому теоретична частина навчальної дисципліни оцінюється у тестовій формі, а практична – у виконанні креслень деталей (вузла) виробу. Визначена Робочою програмою позитивна загальна сума балів за підсумковий контроль у формі іспиту для денної форми коливається від 24 до 40 і поділяється між практичною та теоретичною частинами у співвідношенні 50/50 відсотків, тобто як за тестовий контроль з теоретичної частини, так і за виконання практичного завдання здобувач може набрати від 12 до 20 балів. Відповідно до встановлених вимог обсяг завдань має відповідати часу, який відводиться на їх виконання.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит) (перероблю)

Види завдань	Кількість балів для певного рівня досягнення результатів навчання		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання №1	6	8	10
Теоретичне питання №2	6	8	10
Практична частина	12	16	20
Разом:	24	*	40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

При оцінюванні практичного завдання викладач керується узагальненими критеріями, наведеними у таблиці «**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти**».

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання у балах з усіх видів навчальної роботи до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені нижче у таблиці «Співвідношення».

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (рівень досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

10) Питання для самоконтролю результатів навчання

1. У чому полягає сутність європейської інтеграції?
2. Які історичні передумови формування Європейського Союзу?
3. Які основні етапи розвитку ЄС як політичного та економічного утворення?
4. Що таке євроатлантична інтеграція і як вона співвідноситься з європейською?
5. Назвіть головні інституції Європейського Союзу та їхні функції.
6. Яку роль відіграє Європейська комісія в ухваленні рішень ЄС?
7. Які функції має Європейський парламент?
8. У чому полягає компетенція Ради Європейського Союзу?
9. Яке значення має Європейська рада в процесі стратегічного управління ЄС?
10. Як формується та реалізується спільна зовнішня та безпекова політика ЄС?
11. Що означає поняття «інституційна архітектура ЄС»?

12. Які основні критерії членства в ЄС визначені Копенгагенськими критеріями?
13. Як відбувається процес розширення Європейського Союзу?
14. Які країни є кандидатами на вступ до ЄС на сучасному етапі?
15. Як змінилася політика розширення ЄС після 2004 року?
16. Яку роль відіграє Європейська політика сусідства?
17. Що таке Східне партнерство і які його цілі?
18. Як Україна співпрацює з ЄС у рамках Угоди про асоціацію?
19. Які основні положення містить Угода про асоціацію між Україною та ЄС?
20. Як вплинуло створення зони вільної торгівлі з ЄС на економіку України?
21. У чому полягає політична складова євроінтеграційного процесу України?
22. Які виклики постають перед Україною на шляху до членства в ЄС?
23. Як впроваджується європейське законодавство (*acquis communautaire*) в Україні?
24. Що означає поняття «європеїзація політики»?
25. Які моделі взаємодії національних урядів і інституцій ЄС існують?
26. У чому полягає концепція багаторівневого врядування в ЄС?
27. Як ЄС реалізує принцип субсидіарності у своїй політиці?
28. Яку роль відіграють політичні партії ЄС у формуванні інтеграційної ідентичності?
29. Яке значення має процес формування європейської ідентичності?
30. Які основні цінності лежать в основі Європейського Союзу?
31. Як розвивалася політика ЄС у сфері прав людини?
32. Що таке Хартія основних прав Європейського Союзу?
33. У чому полягає значення Суду Європейського Союзу?
34. Яку роль відіграє Рахункова палата ЄС?
35. Як ЄС формує свою спільну енергетичну політику?
36. У чому полягає мета Європейського зеленого курсу (*Green Deal*)?
37. Як реалізуються принципи сталого розвитку в політиці ЄС?
38. Які три виміри сталого розвитку визначає ООН?
39. Що таке Цілі сталого розвитку (ЦСР) ООН і скільки їх?
40. Як ЦСР інтегруються в політику ЄС?
41. Як Україна адаптувала Цілі сталого розвитку до національного контексту?
42. У чому полягає зв'язок між сталим розвитком і європейською інтеграцією?
43. Як політика «Зеленого курсу» впливає на енергетику України?
44. Які основні інструменти фінансування сталого розвитку в ЄС?
45. Яку роль відіграють структурні та інвестиційні фонди ЄС?
46. Що таке програма *Horizon Europe* і як вона підтримує сталий розвиток?
47. Як реалізується регіональна політика ЄС?
48. У чому полягає політика згуртованості Європейського Союзу?
49. Яке значення має принцип солідарності в політиці ЄС?
50. Як ЄС підтримує гендерну рівність у контексті сталого розвитку?
51. Які є основні напрями кліматичної політики Європейського Союзу?
52. Що таке «вуглецевий кордон» (СВАМ) і як він впливає на Україну?
53. Які ризики та переваги несе для України участь у «зеленій» трансформації ЄС?
54. Як ЄС реалізує зовнішню політику безпеки і оборони?
55. Яке місце займає НАТО в системі євроатлантичної безпеки?
56. Які основні функції має Організація Північноатлантичного договору (НАТО)?
57. Як формується структура управління НАТО?
58. Які країни є членами НАТО та як відбувається процес приєднання?
59. Що означає принцип «відкритих дверей» НАТО?
60. Які напрями співпраці між Україною та НАТО існують сьогодні?
61. Яку роль відіграє Річна національна програма (РНП) Україна — НАТО?
62. Як реалізується Комплексний пакет допомоги НАТО для України?
63. Які реформи у сфері безпеки сприяють євроатлантичній інтеграції України?
64. Як євроатлантична інтеграція впливає на реформу Збройних Сил України?
65. У чому полягає концепція колективної безпеки НАТО?
66. Яке значення має Стратегічна концепція НАТО 2022 року?
67. Як членство в НАТО сприяє сталому розвитку та стабільності в Європі?
68. Яку роль відіграє громадська дипломатія у просуванні європейських цінностей?
69. Як громадянське суспільство впливає на процес євроінтеграції України?

70. Які основні перешкоди на шляху євроатлантичної інтеграції України?
71. Як війна Росії проти України вплинула на політику ЄС і НАТО?
72. Які уроки для України можна зробити з досвіду розширення ЄС і НАТО в Центрально-Східній Європі?
73. Як інтеграція до ЄС і НАТО сприятиме досягненню цілей сталого розвитку в Україні?

11) Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни повністю і в достатній кількості забезпечений необхідними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnmu.edu.ua/>.

12 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями. Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

13) Рекомендована література

Основна

1. Європейська інтеграція : навч. посіб. / М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, Ю. В. Чала, О. М. Костюк, Я. І. Мозговий ; за ред. М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 342 с.
2. Кордон М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 171 с.
3. Овчаренко О., Сухушина О., Земзюліна Н. Історія європейської інтеграції : навч. посіб. Черкаси : Вертикаль, 2021. 302 с.
4. Тодоров І. Я. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність : навч. посіб. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2022. 376 с.

Додаткова

5. Артёмов І. В., Віднянський С. В., Тодоров І. Я., Токар П. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014–2022 рр.) : монографія. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 284 с.
6. Грубінко А. В., Мартинов А. Ю. Європейський Союз після Brexit: продовження історії : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2021. 258 с.
7. Долиняк Ю. О., Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Ринок освітніх послуг в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз і напрями розвитку : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 232 с.
8. Європейська інтеграція: пріоритети стратегічного розвитку національного господарства України: колект. монографія / О. І. Авраменко та ін. ; за заг. ред. А. Б. Почтовюк. Кременчук : Олексієнко В. В., 2020. 356 с.
9. Лугова М. С., Цимбалюк І. О., Павліха Н. В. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 242 с.
10. Магомедов А. О., Коцур В. В., Коцур Л. М. Україна і НАТО в контексті суспільно-політичних трансформацій 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. : монографія. Переяслав : Домбровська Я. М., 2022. 333 с.
11. Носова Б. Україна-НАТО: медійний контекст : монографія. Київ : Київський університет, 2019. 207 с.
12. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. Київ : Центр Разумкова, Вид-во «Заповіт», 2020. 100 с.
13. Мудрик Ю.С. Використання інформаційних систем міжнародних організацій для аналізу міжнародних відносин (на прикладі ООН та групи світового банку). Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2022. – Вип. 173. Політичні науки. – с. 41-45.

14) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnmu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <https://library.khmnmu.edu.ua/>
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <https://elar.khmnmu.edu.ua/>
4. Відкриті он-лайн курси на освітніх платформах. Доступ до ресурсу: <https://prometheus.org.ua>, <https://ed-era.com/>, <https://www.coursera.org/>, <https://www.udemy.com/>.